

**Conceptul Programului Național privind Inteligența Artificială și Guvernanța Datelor
pentru anii 2026-2030**

Denumirea documentului	Programul Național privind Inteligența Artificială și Guvernanța Datelor pentru anii 2026-2030
Tipul documentului de politici publice care se propune	<p>Documentul de politici publice propus spre elaborare constituie un Program pe termen mediu (5 ani) și va fi aprobat prin hotărâre de Guvern.</p> <p>Programul urmează a fi elaborat și promovat în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.386/2020 cu privire la planificarea strategică și ale Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, precum și a Strategiei de transformare digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.650/2023, și a Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Economică 2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.393/2024.</p> <p>Primul cadru politic în domeniu cu caracter declarativ este Cartea Albă cu privire la Inteligența Artificială și Guvernanța Datelor, elaborată de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED) și publicată pe site-ul oficial al ministerului (www.mded.gov.md). Aceasta oferă un punct de plecare pentru dezvoltarea legislației naționale în domeniul IA și pentru crearea unor structuri de guvernare specifice.</p> <p>Reieșind din problemele identificate în Cartea Albă, Programul se va axa pe realizarea următoarelor cinci Obiective care implementează viziunea Cărții Albe:</p> <ul style="list-style-type: none">- Elaborarea, adoptarea și implementarea unui cadru de reglementare național privind IA, care să asigure dezvoltarea și utilizarea etică, transparentă și sigură a sistemelor IA.- Dezvoltarea capacităților de capital uman prin integrarea disciplinelor IA în sistemul educațional (învățământul general, profesional și superior) și prin inițierea de programe naționale de recalificare și perfecționare (upskilling/reskilling) în domeniul IA și guvernării datelor.- Consolidarea infrastructurii digitale naționale, inclusiv creșterea capacității de calcul de înaltă performanță (HPC) și dezvoltarea unui ecosistem național de date interoperabile, standardizate și de înaltă calitate, esențiale pentru aplicațiile IA.- Stimularea cercetării-dezvoltării și încurajarea adoptării soluțiilor de IA în sectoarele economice strategice (e.g.,

	<p>agricultură, sănătate, finanțe) și în sectorul public, pentru a spori productivitatea și competitivitatea globală.</p> <p>- Implementarea sistemelor IA pentru modernizarea administrației publice (e-Guvernare) în scopul îmbunătățirii eficienței, personalizării serviciilor publice și combaterii corupției.</p>
<p>Problema/probleme care urmează a fi abordate</p>	<p>În Republica Moldova, domeniul inteligenței artificiale (IA) precum și transpunerea acquis-ului european în acest domeniu se află într-o etapă incipientă, însă există pași clari și planuri ambițioase pentru alinierea la reglementările UE, în special la Regulamentul (UE) 2024/1689 – Actul privind Inteligența Artificială (AI Act), disponibil la: https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/RO/TXT/?uri=CELEX:32024R1689.</p> <p>Dezvoltarea domeniului IA și Guvernanței Datelor în Republica Moldova este esențială pentru dezvoltarea economică și socială durabilă, dar se confruntă cu următoarele provocări majore:</p> <p>Cadrul de guvernare și reglementare incomplet:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lipsa unei Autorități Naționale Competente pentru inteligența artificială, dotată cu resurse umane și financiare adecvate, responsabilă pentru supravegherea și monitorizarea dezvoltării și utilizării sistemelor IA și a gestionării datelor aferente; 2. Există o lipsă a unui cadru normativ național cuprinzător și specific domeniului IA (similar Legii IA a UE), care să stabilească principii etice, cerințe de transparență și mecanisme de gestionare a riscurilor. Aceasta creează incertitudine legală și poate încetini adoptarea responsabilă a tehnologiilor IA. <p>Deficitul de capital uman specializat: Insuficiența specialiștilor și cercetătorilor înalt calificați în IA, Data Science și domenii conexe, atât în sectorul public, cât și în cel privat, pentru a susține cercetarea avansată și implementarea la scară largă a soluțiilor IA.</p> <p>Infrastructura de date și calcul limitată: Accesul limitat la seturi de date guvernamentale de înaltă calitate, interoperabile și standardizate, necesare pentru antrenarea modelelor IA, precum și capacități de calcul (HPC, Cloud) insuficiente pentru a susține proiecte complexe de IA.</p> <p>Adopție redusă și finanțare fragmentată: Nivelul scăzut de adoptare a soluțiilor IA, în special în rândul IMM-urilor și în sectoarele economice cheie (excluzând sectorul IT), și o finanțare publică și privată insuficientă și nesistematizată pentru cercetare și inovare în domeniul IA.</p>

<p>Scopul elaborării documentului de politici publice</p>	<p>Scopul principal al Programului este crearea unui ecosistem național funcțional, de încredere și sustenabil pentru dezvoltarea, implementarea și utilizarea etică și responsabilă a Inteligenței Artificiale (IA) și Guvernanței Datelor în Republica Moldova în perioada 2026-2030. Neintervenția în acest domeniu ar conduce la adâncirea decalajului tehnologic față de statele membre ale UE, la pierderea avantajelor competitive ale sectorului IT, la creșterea vulnerabilităților cibernetice și la imposibilitatea transpunerii cadrului normativ european privind IA, cu implicații directe asupra parcursului de integrare europeană al Republicii Moldova. Anterior, nu a existat un document de politici publice dedicat domeniului IA și guvernanței datelor; cadrul politic de referință a fost reprezentat exclusiv de Cartea Albă cu caracter declarativ, elaborată de MDED.</p> <p>Acest program vizează valorificarea potențialului transformator al IA pentru a accelera transformarea digitală, a spori competitivitatea economică, a stimula inovația, a îmbunătăți calitatea și eficiența serviciilor publice și a contribui la bunăstarea generală a cetățenilor, în conformitate cu viziunea stabilită în Cartea Albă.</p>
<p>Concordanța cu Strategia națională de dezvoltare</p>	<p>Programul este în concordanță directă cu Strategia Națională de Dezvoltare "Moldova Europeană 2030", aprobată prin Legea nr. 315/2022, contribuind esențial la pilonul de dezvoltare a unei economii competitive și la obiectivul de asigurare a unui trai de înaltă calitate prin inovare, digitalizare și creștere economică bazată pe exportul de servicii IT și IA.</p>
<p>Concordanța cu Cadrul bugetar pe termen mediu (CBTM)</p>	<p>Resursele financiare necesare implementării Programului vor fi examinate și alocate în cadrul procesului bugetar anual, în conformitate cu regulile și constrângerile bugetare în vigoare și cu prioritățile aprobate în Cadrul Bugetar pe Termen Mediu (CBTM). Aprobarea prezentului Program nu generează automat obligația instituirii unui program bugetar distinct și nici asigurarea alocării automate a resurselor în cadrul CBTM. Documentul de program va conține un compartiment distinct „Costuri”, cu estimarea resurselor financiare și non-financiare necesare pentru implementarea fiecărui obiectiv specific, corelate cu programele/subprogramele bugetare și cu indicarea resurselor disponibile din partea partenerilor de dezvoltare, conform pct. 18.7 din HG nr. 386/2020. Planul de acțiuni va specifica, pentru fiecare acțiune, costurile de implementare cu codul programului/subprogramului bugetar,</p>

	divizate pe ani și surse de finanțare, conform pct. 19.4 din HG nr. 386/2020.
Concordanța cu prioritățile guvernamentale și celelalte documente de planificare și de politici publice	<p>Programul Național AI și Governanța Datelor este un instrument strategic de implementare și detaliază componenta de Inteligență Artificială prevăzută în Strategia de Transformare Digitală a Moldovei (STDM) 2023-2030. De asemenea, Programul este aliniat la Programul de activitate al Guvernului „UE, PACE, DEZVOLTARE”, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 269/2025, în special la Prioritatea sectorială „Guvernare eficientă”, precum și la obiectivul specific OS 7.3 – Integrarea științei, a tehnologiilor și a datelor în procesul de guvernare, identificat în Lista priorităților de politici publice pe termen mediu pentru perioada 2027–2029, unde se regăsește prioritatea „Inteligență Artificială, guvernarea datelor și transformare digitală”. De asemenea, el transpune în acțiuni concrete viziunea, obiectivele și recomandările cheie ale Cărții Albe privind Governanța Datelor și Inteligența Artificială, devenind cadrul operațional de implementare a acesteia.</p> <p>O dimensiune critică a Programului o reprezintă armonizarea cu cadrul normativ al Uniunii Europene, în special cu Regulamentul UE privind Inteligența Artificială (AI Act) și Regulamentul privind Governanța Datelor (Data Governance Act). Această aliniere este esențială pentru a asigura interoperabilitatea soluțiilor tehnologice moldovenești cu piața unică digitală a UE și pentru a proteja drepturile fundamentale ale cetățenilor în fața riscurilor emergente.</p>
Perioada planificată pentru elaborarea documentului de politici publice	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării își propune realizarea exercițiului de elaborare și promovare a Programului în perioada trimestrului II 2026.
Părțile implicate	<p>Proiectul Programului urmează a fi elaborat de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, cu implicarea Ministerului Educației și Cercetării, cu asistența tehnică a partenerilor de dezvoltare și prin implicarea activă a mediului academic, de cercetare, sectorului privat (IT și non-IT) și a societății civile.</p> <p>De asemenea, în dependență de intervențiile necesare în domeniile vizate de Program, vor fi atrase în calitate de părți următoarele autorități și instituții publice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cancelaria de Stat • Ministerul Finanțelor

- Ministerul Justiției
- Ministerul Educației și Cercetării
- Agenția pentru Guvernare Electronică
- Agenția Servicii Publice
- Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică
- Agenția pentru Securitate Cibernetică
- CNPDCP, ș.a.

Pentru asigurarea unui proces participativ la elaborarea Programului a fost constituit Sub-consiliul pentru Inteligența Artificială și Guvernanța Datelor.

Suplimentar, pe lângă autoritățile menționate, în componența Sub-consiliului sunt incluși reprezentanți ai asociațiilor civile din domeniu, precum și reprezentanți ai mediului academic.

La finele etapei de elaborare a Programului urmează ca acesta să fie consultat și pe platforma Sub-consiliului pentru Inteligența Artificială și Guvernanța Datelor.

Întregul proces se va realiza transparent, activ și participativ, precum și în strictă conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, Hotărârii Guvernului nr. 967/2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, precum și alte acte normative care prevăd mecanismul de consultare, elaborare și promovare a documentelor de politici publice.